

DE "SOCARRATS" I ALTRES CARRINCLONERIES D'HIMNES I DE BANDERES

Aquesta reflexió no pretén cap nomenament de "socarrat de l'any". L'escriu de tot cor per a tots aquells i aquelles que, com jo, teniu el fingit escepticisme fusterià, fugitiu de carrincloneries de noms i de banderes.

Nom i bandera que, sota el franquisme, a tots ens va fer glorioses víctimes de la dictadura, però que ara, amb això que en diuen democràcia, ens fa culpables del pensat mai fet, de les intencions mai realitzades. Fum de canyes arrebossat de malhumorada expressió. Rumbejat ensorrat per estèril genuflexió provinciana.

Escriu desencisat de bell nou per la lletra impresa de Joan Fuster. I com ell, i com tants altres, dolgut perquè el nostre poble viu en un permanent folklorisme provincià i encara no ha deixat definitivament enrera l'actitud de Lo Gayter del Llobregat: «Puix parla català, Déu li do glòria».

Aquestes afirmacions, tan de la Renaixença, esgarrifan molt menys que certes conviccions de la gent més capdavantera del meu poble amb això de la normalitat de la cultura catalana. Aquesta gent oblida massa sovint que ja el mestre Fuster va subvertir l'affirmació de Lo Gayter convertint-la en una molt més raonable: «puix parla català. . . vegem que ha dit».

Si sou irònics, racionalistes, fills tardans de la Il·lustració, als qui el seu escepticisme ha portat al convenciment que "totes les idees són provisionals", convindreu amb mi que la nostra societat és i ha d'ésser qualsevol cosa que no eixa societat desarmada i subalterna de la qual un grapat de gent es vol fer

bandera.

Si vos sentiu profundament compromesos amb el vostre poble amb la sola força de la raó: «sense himnes, sense banderes, sense visques», convindreu amb mi que encara tenim necessitat d'explicar el país en que vivim amb l'única arma que sabem utilitzar: la paraula.

Si sou un o una d'aquells/es "Nosaltres, els valencians", resultat, -deia Fuster-, de l'«esforç sincer per a comprendre, per a aclarir-me a mi mateix, en reflexió solitària, les causes i els efectes del nostre fracàs com a "poble"», convindreu amb mi que la nostra identitat no és, no ha de ser consciència col·lectiva «marginalista» incapaç d'eludir la seua ambigüitat paralitzant.

A vosaltres, gent capdavantera d'himnes i de banderes, polítics del «desconcert» nacional, mesquins dels quatre tòpics de sempre, vos prege que respecteu al maulet i al botifler. Tots dos van servir-vos d'aquell any de desgràcia de 1706, i cap de tots dos va tindre consciència foral.

D'aquesta revolta del nostre veïnat contra el Borbó, tots n'estem molt pagats: pensem que va ser una gloriosa defensa dels furs, com qui diu un precedent remot de la nostra "consciència nacional". Falla la perspectiva històrica. Aquell 12 de gener tant sols vam ser exemple a sang i foc pels pobles de la rodalia del que no calia fer. A més, com sol passar amb les passions populars en moments d'inseguretat i de crisi, aquells obertament favorables a l'arxiduc al desembre de 1705 -un grapat del clergat

i del govern de la Vila de molta paraula i poca voluntat- van ser els més reaccionaris i els deixebles avantatjats de les noves lleis castellanes. I ahir com avui el resultat va ser la repressió feroç, les multes i la ruïna de la gent plana dels ravals i d'un grapat -pocs- de la vila. No sé fins a quin punt els caps de la defensa de la Vila contra la tropa del Borbó, presos i degollats, es van convertir en màrtirs i herois populars. L'entusiasme, en les derrotes, sol durar poc. Amb tot, honorem sempre la seua memòria.

Constateu que som un poble anòmal, però recordeu que les anomalies no són mai fortuïtes. Som lluny dels temps d'himnes i de banderes. Som, malauradament, en la grisa quotidianitat de fer valdre les nostres raons amb fets. Tant sols els fets constatables i explícits esdevenen consciència o, si més no, remordiment. I si hi ha remordiment hem de decidir què hem de conrear i què hem d'esbandir per tal de refer-nos. Per això deixeu-vos de polèmiques i justificacions estèrils als papers, oblideu entreteniments sòrdids i gratuïts.

"Escriu aquest llibre -deia Fuster en el pròleg de "Nosaltres, els valencians"- perquè ningú no l'ha escrit encara, i perquè ningú no sembla disposat a escriure'l". Aquesta és també la voluntat d'aquestes ratlles. Però no vos refieu. El secret de tot aquest discurs panfletari és demanar-vos de tot cor el que ningú no gosa: "Nomeneu-me botifler de l'any".

Si vos plau la meua proposta, de casa Insa per l'avinentsa buscaré guarniment.